

Kovalchuk T. The neocolonial model of currency policy can be present in Ukraine

The problems, whose further ignoring is dangerous by the loss of the economic sovereignty in country's currency-financial sphere, are indicated. It is substantiated that the absolute subordination of the National Bank of Ukraine to requirements and "structural beacons" of the IMF will established the neocolonial model of currency policy in Ukraine.

Keywords: structural "beacons-requirements" of the IMF, promissory Mont Blanc, international currency reserves, policy of "social nominalism," neocolonial model of currency policy.

УДК 338.012

Петришина Н. В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

**ПРІОРИТЕТНІ ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

У статті розкрито поняття "галузь" в сучасних умовах на законодавчому рівні. Виділено пріоритетні галузі економіки України, проаналізовано їх стан та основні тенденції розвитку. Запропоновано напрями вирішення основних проблем провідних галузей національної економіки.

Ключові слова: галузь, агропромисловий комплекс, житлово-комунальний комплекс, машинобудівний комплекс, транспортна інфраструктура, курортно-рекреаційна сфера, туризм, переробна промисловість.

Сучасний розвиток світової економіки демонструє суперечливі тенденції глобалізації, які призводять до зміни співвідношення різних галузей економіки. Їх дослідження неможливе без аналізу національної статистичної інформації України, який зумовлює необхідність визначення галузей на основі класифікації видів економічної діяльності; формування ефективної державної економічної політики та обґрунтування національних галузевих пріоритетів.

Сучасний стан економіки України характеризується суттєвими диспропорціями в галузевій структурі суспільного виробництва, зокрема, втратою конкурентних позицій підприємств на галузевих ринках, зменшенням частки наукоємної промислової продукції тощо. Забезпечення конкурентоспроможності економіки України неможливе без виробництва біопалива, реконструкції і технічного переоснащення у сфері теплопостачання, виробництва нових та імпортозамінюючих видів комп'ютерів, реконструкції і технічного переоснащення у сфері транспортної інфраструктури, будівництва курортно-рекреаційних об'єктів та об'єктів туристичної інфраструктури, підвищення питомої ваги високотехнологічних галузей, нанотехнологій та ін.

Питанням галузевої структури економіки присвячені праці таких українських науковців, як В. В. Александров [1], Ю. І. Бохан [9], Ю. В. Кіндзерський [7], Н. В. Кудрицька [8], А. А. Мазаракі [9], А. В. Мельник [9], Д. Прейгер [13], Н. В. Тарасова [18] та інших.

В посткризовий період національна економіка потребує структурної трансформації, насамперед, в умовах модернізації економіки. Відтак, стає актуальним виявлення базових галузей української економіки та перспектив їх подальшого ефективного розвитку.

Мета статті – виокремити та проаналізувати стан, основні тенденції розвитку та існуючі проблеми провідних галузей вітчизняної економіки в посткризових умовах.

Серед основних напрямів стратегічного розвитку України у XXI столітті пріоритетного значення набуває утвердження загальнолюдських демократичних цінностей, формування конкурентоспроможної, соціально спрямованої ринкової економіки, європейська інтеграція, становлення постіндустріального суспільства на засадах інформатизації та інтелектуалізації, підвищення питомої ваги високотехнологічних галузей економіки. Реалізацію даних стратегічних цілей у своїй основі передбачає “Стратегія розвитку України 2020” [17]. Стратегія складається з чотирьох векторів руху: розвитку, безпеки, відповідальності та гордості. Вони визначають такі цілі як: сталий розвиток країни; безпека держави, бізнесу та громадян; відповідальність і соціальна справедливість; гордість за Україну в Європі та світі. На жаль, стратегія не передбачає виділення базових галузей економіки України. Вона спрямована на проведення реформ, зокрема: податкової, захисту конкуренції та антимонопольного законодавства, корпоративного права, фінансового сектору, ринку капіталу, трудових взаємовідносин, транспортної інфраструктури, телекомунікаційної інфраструктури та ін.

З прийняттям у 2003 році Господарського кодексу поняття галузі було визначено на законодавчому рівні. У статті 260 “Галузі економіки та їх класифікація” Господарського кодексу України [2] визначено, що галузь це сукупність усіх виробничих одиниць, які здійснюють переважно однакові або подібні види виробничої діяльності. Загальна класифікація галузей економіки є складовою частиною єдиної системи класифікації і кодування техніко-економічної і статистичної інформації, яка використовується суб’єктами господарювання та іншими учасниками господарських відносин, а також органами державної влади та органами місцевого самоврядування в процесі управління господарською діяльністю.

Так, стаття 261 визначає галузі сфери матеріального виробництва – це галузі, які визначаються видами діяльності, що створюють, відновлюють або знаходять матеріальні блага (продукцію, енергію, природні ресурси), а також продовжують виробництво у сфері обігу (реалізації) шляхом переміщення, зберігання, сортування, пакування продукції чи інших видів діяльності. Усі інші види діяльності у своїй сукупності становлять сферу нематеріального виробництва (невиробничу сферу).

На наш погляд, відсутній чіткий поділ галузей матеріального та нематеріального виробництва на законодавчому рівні, зважаючи на те, що у класифікаторі зазначається, що найбільш узагальнені угруповання видів економічної діяльності на рівні секцій КВЕД дають змогу виділити основні галузі економіки.

Попереднім урядом була розроблена програма економічних реформ на 2010-2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”, яка запровадила нові підходи до модернізації пріоритетних галузей національної економіки для активізації її розвитку. Державна програма активізації розвитку промисловості [14] вбачала підвищення конкурентоспроможності економіки через прискорення розвитку високотехнологічних секторів економіки та пріоритетних галузей національної економіки, що сприятиме підвищенню соціальних стандартів та рівня добробуту громадян.

При визначенні пріоритетних галузей економіки слід звернутися до частини

другої, статті 2 Закону України “Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць” [6] в якій, було визначено перелік пріоритетних галузей економіки України. Пріоритетними галузями економіки є галузі, спрямовані на забезпечення потреб суспільства у високотехнологічній конкурентоспроможній екологічно чистій продукції, високоякісних послугах, які реалізують державну політику щодо розвитку виробничого та експортного потенціалу, створення нових робочих місць.

Пріоритетними є такі галузі економіки як:

1. Агропромисловий комплекс за напрямами – виробництво, зберігання харчових продуктів, у тому числі дитячого харчування, а також виробництво біопалива, з орієнтацією на імпортозаміщення.

2. Житлово-комунальний комплекс за напрямами: створення об’єктів поводження з відходами (побутовими, промисловими та відходами, які утворилися в результаті добування та перероблення корисних копалин і виробництва електричної та теплової енергії); будівництво, реконструкція і технічне переоснащення у сфері теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення.

3. Машинобудівний комплекс за напрямами – виробництво нових та імпортозаміщуючих видів комп’ютерів, електронної та оптичної продукції, машин і устаткування, електричного устаткування, автотранспортних та інших транспортних засобів.

4. Транспортна інфраструктура за напрямами – будівництво, реконструкція і технічне переоснащення у сфері транспортної інфраструктури.

5. Курортно-рекреаційна сфера і туризм за напрямами – будівництво курортно-рекреаційних об’єктів та об’єктів туристичної інфраструктури.

6. Переробна промисловість за напрямом – імпортозаміщуюче металургійне виробництво [6].

На сьогодні, для економіки держави пріоритетними є значно більше видів діяльності, однак, для деяких з них вже передбачена державна підтримка у формі податкових пільг. Підприємства, які реалізують інвестиційні проекти у визначених Кабміном Міністрів пріоритетних галузях економіки, мають право на застосування пільгової ставки податку на прибуток та інших особливостей оподаткування, визначених Податковим Кодексом України.

За Податковим кодексом ставка податку на прибуток підприємств становить: з 1 квітня 2011 року по 31 грудня 2011 року включно – 23 відсотки; з 1 січня 2012 року по 31 грудня 2012 року включно – 21 відсоток; з 1 січня 2013 року по 31 грудня 2013 року включно – 19 відсотків, а для суб’єктів індустрії програмної продукції, які застосовують особливості оподаткування – 5 відсотків.

Починаючи з 1 січня 2013 року, суб’єкти господарювання, які реалізують інвестиційні проекти у вищезазначених пріоритетних галузях економіки, користуються спеціальними правилами оподаткування прибутку, визначеними п.10 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України [11]. А саме, тимчасово, з 01.01.2013 по 31.12.2022, прибуток, отриманий від реалізації інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки, схвалені відповідно до Закону України від 06.09.2012 № 5205-VI “Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць”, суб’єктами господарювання,

оподатковується за ставкою: з 1 січня 2013 року по 31 грудня 2017 року включно – 0 відсотків; з 1 січня 2018 року по 31 грудня 2022 року включно – 8 відсотків; з 1 січня 2023 року – 16 відсотків [5].

Охарактеризуємо стан та напрямки розвитку пріоритетних галузей економіки України. Агропромисловий комплекс України є складовою національного господарства та виступає єдиною цілісною виробничо-економічною системою, що об'єднує низку сільськогосподарських, промислових, науково-виробничих і навчальних галузей, спрямованих на одержання, транспортування, зберігання, переробку та реалізацію сільськогосподарської продукції. На сьогодні суттєво порушена адміністративно-організаційна структура агропромислового комплексу. Відтак найважливішим завданням державної аграрної політики є трансформація та оптимізація з урахуванням сучасних ринкових умов та світових тенденцій.

Головним завданням, що стоїть перед галузями АПК, є зростання обсягів сільськогосподарського виробництва, надійне забезпечення країни продуктами харчування та сільськогосподарською сировиною, об'єднання зусиль усіх галузей комплексу для одержання високих економічних показників і вихід на світовий ринок. До складу АПК входять три взаємопов'язаних сфери: сільське господарство, яке формує сировинну базу АПК; галузі, що виробляють засоби виробництва та обслуговування АПК; галузі зі збереження, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції.

Основними тенденціями функціонування агропромислового комплексу України є:

1) позитивна динаміка виробництва сільськогосподарства більшості регіонів України протягом січня-вересня 2014 року внаслідок зростання виробництва у рослинництві та тваринництві (обсяги виробництва сільськогосподарської продукції зросли у 23 регіонах (від 0,5% у Закарпатській до 36,1% у Кіровоградській областях), і в цілому по Україні – на 16,0% (у січні- вересні 2013 року у 16 регіонах і по Україні – на 3,0%; серед регіонів спад виробництва спостерігався лише у Луганській області на 7,1%))[10];

2) збільшення основної продукції рослинництва у січні-вересні 2014 року: валовий збір зернових та зернобобових (включаючи кукурудзу) у всіх регіонах (по Україні - на 15,0%), зокрема: пшениці (озимої та ярої) – у 19 регіонах (по Україні – на 10,0%), ячменю – у 22 регіонах (по Україні – на 23,3%), вівса – у 20 регіонах (по Україні – на 29,8%), гречки – у 13 регіонах (по Україні – на 9,6%); кукурудзи на зерно – у 13 регіонах (по Україні – на 24,8%); цукрових буряків – у 15 регіонах (по Україні – у 2,7 раза); соняшнику – у 20 регіонах (по Україні – у 1,6 раза); картоплі – у 20 регіонах (по Україні – на 9,4%) та овочів відкритого ґрунту – у 17 регіонах (по Україні – на 7,1%). Разом з тим, у січні-вересні 2014 року скоротилися проти відповідного періоду 2013 року обсяги валового збору жита озимого у 19 регіонах (по Україні – на 25,9%) та плодоягідних культур – у 16 регіонах (по Україні – на 7,8%).

3) зростання в цілому по Україні обсягів виробництва у тваринництві (на 2,9% забезпечило їх нарощення у 19 регіонах: від 0,03% у Закарпатській до 19,1% у Вінницькій областях. Зменшення виробництва продемонстрували Луганська (-3,9%), Львівська (-3,4%), Донецька (-2,4%), Чернігівська (-1,6%) та Харківська (-0,01%) області. Серед основних видів продукції тваринництва збільшено виробництво: м'яса у 19 регіонах (від 0,3% у Донецькій до 44,8% у Вінницькій областях), по Україні – на

5,7%; молока у 14 регіонах (від 0,2% у Миколаївській до 4,8% у Дніпропетровській областях), по Україні – на 0,7%; яєць у 17 регіонах (від 0,8 % в Одеській до 2 разів у Миколаївській областях), по Україні – на 7,1%. Крім того, збільшилось поголів'я птиці у 11 регіонах (від 0,2% у Полтавській до 20,5% у Вінницькій областях), по Україні – на 0,4%. У січні-вересні 2014 року не вдалось зберегти позитивну динаміку двох попередніх років щодо нарощення поголів'я великої рогатої худоби та свиней. Станом на 01.10.2014 поголів'я великої рогатої худоби зменшилось у 19 регіонах (від 0,5% у Закарпатській до 8,1% у Чернігівській областях), по Україні – на 2,9%; свиней у 13 - регіонах (від 1,1% у Сумській до 10,4% у Полтавській областях), по Україні – на 1,2%)[10].

Другою пріоритетною галуззю економіки є житлово-комунальний комплекс. Серед проблем функціонування житлово-комунального комплексу можна виділити наступні:

- 1) неефективна система управління суб'єктами державного сектору економіки;
- 2) вичерпність терміну експлуатації 2/3 основних фондів, втрати теплової енергії та питної води, які у зовнішніх мережах досягають 60%, а втрати теплової енергії в житловому фонді, які перевищують 30%;
- 3) низька частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел (складає лише близько 1%, в розвинених країнах Європи цей показник становить 10-15 %);
- 4) питомі витрати енергоресурсів більш ніж у 2,5 рази вище, ніж у країнах Європи;
- 5) збільшення кількості аварій за останні 10 років (майже у 5 разів);
- 6) збитковість роботи підприємств житлово-комунальної сфери, станом на 01.10.2014 становить майже 11,2 млрд. грн. Серед регіонів найбільшими боржниками стабільно залишаються: Донецька (2138,2 млн. грн.), Дніпропетровська (1758,3 млн. грн.), Луганська (1263,7 млн. грн.), Харківська (1189,2 млн. грн.), Запорізька (618,6 млн. грн.) області та м. Київ (950,8 млн. грн.), на які припадає 70,6% загального боргу по Україні [10];
- 7) заборгованість населення: зростання заборгованості мало місце лише у 3 регіонах: Луганській (на 19,5%), Донецькій (на 11,9%) областях та м. Київ (на 4,0%) за даними січня – вересня 2014 року;
- 8) зростання боргів за енергоносії. У січні-вересні поточного року борги споживачів за природний газ склали 6604,1 млн. грн. і з урахуванням боргів попередніх років станом на 01.10.2014 становили 29,6 млрд. грн. Середній рівень розрахунків споживачів за природний газ по Україні склав 78,0%. Станом на 1 жовтня поточного року серед регіонів найбільшими боржниками за спожитий природний газ є: Донецька (5136,6 млн. грн.), Дніпропетровська (3645,7 млн. грн.), Луганська (3147,6 млн. грн.) та Харківська (2694,9 млн. грн.) області, сумарний борг яких становив 49,4% загальної заборгованості по Україні.

Основна причина вищезазначених проблем у житлово-комунальному комплексі – відставання у впровадженні ринкових відносин та оновленні основних фондів і технологій, монополізація послуг державними і комунальними підприємствами.

Основними тенденціями та проблемами розвитку третьої пріоритетної галузі – машинобудівного комплексу є:

- 1) у машинобудуванні, крім ремонту і монтажу машин і устаткування за січень-

вересень 2014 року зменшено виробництво у 20 регіонах, і в цілому по Україні на 20,3%. Серед регіонів найбільше падіння спостерігалось у Полтавській (-45,3%), Дніпропетровській (-38,6%), Донецькій (-37,6%), Херсонській (-31,8%) областях, м. Києві (-29,7%), а також Рівненській (-28,1%) та Житомирській (-24,0%) областях. Зменшено на 22,0% виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; на 16,8% – машин і устаткування для сільського та лісового господарства; на 17,2% – машин і устаткування для добувної промисловості та будівництва, на 6,1% – автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів; у 1,7 раза – залізничних локомотивів і рухомого складу [10];

2) незахищеність внутрішнього ринку (щорічне зростання імпорту в Україну не лише нових автомобілів, але й транспортних засобів, які були у використанні, регулярне проведення комунальними підприємствами тендерних закупівель б/в тролейбусів (віком понад 30 років) та трамвайних вагонів;

3) відсутність державного замовлення на продукцію машинобудування [18, с. 52];

4) неконкурентоспроможність вітчизняної сільгосптехніки у порівнянні із закордонними аналогами;

5) відсутність ефективних механізмів державної підтримки галузі машинобудування.

Транспортна інфраструктура – четверта провідна галузь економіки України. Рівень транспортного обслуговування економіки і населення України на сьогоднішній день поступається досягнутому у розвинених країнах світу. Ступінь зносу основних фондів у сфері транспорту та зв'язку досяг 94,4% [13, с. 24]. При цьому, оновлення більшої частини комунального транспорту та рухомого складу залізничного транспорту може бути забезпечено за рахунок вітчизняного виробника [15]. Завдяки проведенню Євро-2012 були вкладені значні обсяги інвестиційних ресурсів, що вплинуло покращення України у рейтингу Індексу глобальної конкурентоспроможності 2013/2014 на 11 позицій – з 73 до 84 місця серед 144 країн світу. За роки незалежності в Україні значно (на 949 км) зменшилася протяжність експлуатованих залізничних шляхів, проте зросла частка електрифікованих у 1,45 рази (з 7058,0 км у 1980р. до 10237,5 км у 2013 році); повільно збільшується протяжність автомобільних доріг, віднесених до автобанів, або тих, які мають I або II категорії (в Україні є лише 280 км швидкісних автомобільних доріг, що відповідають усім міжнародним нормам); зростання великої кількості ДТП (у 2013 році – 30677, з них 4301 – зі смертельним наслідком), внаслідок яких держава щорічно несе економічні втрати на рівні 9 млрд. дол. і гинуть люди (у 2013 році загинуло - 4824 осіб, поранено 37526 осіб) [4].

Курортно-рекреаційна сфера і туризм – п'ята пріоритетна галузь економіки. Україна має потужний потенціал для розвитку туристичної індустрії на базі ефективного використання наявних рекреаційних ресурсів. Як свідчать дані Державної служби статистики, курортні та рекреаційні території України складають близько 9,1 млн га (15% території), на державному обліку перебуває понад 130 тис. історико-культурних пам'яток. В Україні станом на 2013 рік налічується 40 національних природних парків загальною площею більше 10000 км² (1,8% території), які розташовані у 12 з 24 областей і Автономній Республіці Крим та 20 національних заповідників [12, с. 26].

У курортно-рекреаційній сфері та туризмі спостерігається: обмеженість різноманіття пропозиції санаторно-курортних послуг (станом на 2013 рік в Україні функціонує: 477 санаторіїв та пансіонатів з лікуванням, 165 санаторіїв-профілакторіїв, 271 будинок і пансіонат відпочинку, 1916 баз та інших закладів відпочинку, 18549 дитячих оздоровчих таборів [4] в порівнянні з 1990 роком вищезазначені показники знизились у рази); переважання внутрішнього туризму над в'їзним; незначні темпи модернізації транспортної інфраструктури; відсутність достатньої кількості готелів та якості послуг (у 2010 році налічувалось 1731 підприємство готельного типу), тобто невідповідність комфортності та механізму функціонування рекреаційної інфраструктури міжнародним стандартам; неврегульованість туристично-рекреаційного законодавства; відсутність єдиного координаційного органу регулювання діяльності комплексу; непрозорий механізм виділення земельних ділянок під проекти туристично – рекреаційного призначення; незначна підтримка місцевих /регіональних органів влади; тиск контролюючих органів (санітарна, пожежна служби) [1, с. 69]; мала кількість пунктів аварійно-рятувальних загонів, їх незадовільне оснащення та низька матеріально-технічна база; високий рівень неорганізованих в'їзних туристичних потоків із сусідніх країн; низький рівень інфраструктури в багатьох рекреаційних районах; високий рівень “тінізації” діяльності туристично-рекреаційних закладів; нестача кваліфікованих кадрів середньої ланки (адміністраторів, екскурсоводів) та ін.

Завдяки іноземним та вітчизняним інвестиціям, які є стимулом розвитку галузі, курортно-рекреаційна та туристична галузь, яка найбільш розвинена в приморських, гірських, прирічкових районах, зростатиме як сектор обслуговування в структурі зайнятості населення та внутрішнього валового продукту країни.

Останньою пріоритетною галуззю є переробна промисловість. В переробній промисловості спостерігався спад виробництва – у 15 регіонах і по Україні на 9,4%, а саме у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування – у 18 регіонах, з яких найбільше у Полтавській (-24,7%), Івано-Франківській (-24,3%), Донецькій (-23,8%), Волинській (-21,4%) та Одеській (-21,1%) областях, і по Україні падіння становило 13,7%. Серед основних видів продукції зменшено на 11,9% виробництво чавуну, сталі, та феросплавів; на 12,9% – труб, порожнистих профілів і фітінгів зі сталі; на 16,3% – дорогоцінних та інших кольорових металів; на 15,2% – готових металевих виробів. однією з основних складових гірничо-металургійного комплексу країни [10]. Недостатня розвиненість внутрішнього ринку металопрокату та висока частка експорту продукції формує серйозні ризики залежності національної металургії від зовнішньої кон'юнктури.

Серед напрямів вирішення проблем у вищезазначених провідних галузях економіки України можна визначити наступні:

- 1) забезпечення зниження витрат на виробництво і переробку аграрної продукції, надання кредитів та гарантій для експорту продукції; оцінювання якості продукції за міжнародними стандартами; залучення прямих іноземних інвестицій; державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в агропромисловому комплексі; подолання корупції на митниці та в державних органах сертифікації; зростання експорту переробленої агропродовольчої продукції до ЄС і третіх країн, поліпшення торговельного балансу, набуття конкурентних переваг порівняно з іншими

експортерами до ЄС;

2) забезпечення сталого розвитку для задоволення потреб населення і господарського комплексу в житлово-комунальних послугах відповідно до встановлених нормативів і національних стандартів; удосконалення ринкових інститутів з надання житлово-комунальних послуг, які повинні забезпечувати підприємницьку активність у цій галузі; перегляд бюджетного фінансування житлово-комунального господарства, особливо в частині відшкодування пільг та субсидій на житлово-комунальні послуги населенню за рахунок державного бюджету; удосконалення житлово-комунальне законодавство;

3) досягнення збалансованості експорту та імпорту продукції машинобудування, розвиток наукоємних та високотехнологічних виробництв (призведе до зниження матеріалоемності продукції); підтримання конкурентоспроможності продукції на світовому ринку; забезпечення та оновлення технологічного парку виробництва; використання досвіду інших країн, що, у 90-х рр. знаходячись у подібному до сучасного стану української торгівлі, змогли досягти значних успіхів у зовнішній торгівлі продукцією даної галузі;

4) здійснення модернізації транспортної інфраструктури, впровадження завдань “Транспортної стратегії України на період до 2020 року” [16], розвиток транзитного потенціалу України, інтеграція вітчизняного транспорту у європейську транспортну систему; підвищення рівня безпеки та забезпечення стійкого розвитку транспортної системи; технологічна модернізація і оновлення основних засобів; розвиток мережі міжнародних транспортних коридорів; забезпечення посилення безпеки, росту ефективності та конкурентоздатності транспортної галузі України; поліпшення експлуатаційного стану автодоріг та штучних споруд, будівництво нових автомагістралей та ін.;

5) вироблення системного підходу до планування, реалізації та моніторингу програм та стратегій розвитку туристично-рекреаційного комплексу; усунення протиріч чинного законодавства щодо оподаткування туристичних послуг, порядку використання територій курортного, природоохоронного призначення; правове регулювання пільгового кредитування діяльності малого та середнього бізнесу в галузі туризму та рекреації; сприяння формуванню та просуванню конкурентоспроможного туристичного продукту; уникнення детінізації функціонування галузі; ініціювання створення професійних спілок та асоціацій по видам туристично-рекреаційних закладів;

б) створення умов для збільшення промислового виробництва підприємствами переробної промисловості, забезпечити узагальнення, систематизацію та спрощення нормативно-правової бази, що регулює торговельну діяльність, розширення мережі стаціонарних торговельних об’єктів, адаптованих до європейських та світових стандартів.

Україна належить до числа країн з розвинутою індустріальною базою і достатньо високим ресурсним потенціалом. Проте, у структурі національної економіки переважають галузі, які добувають сировину або випускають продукцію з низьким ступенем обробки для експорту, завантаження потужностей яких залежить від попиту на зовнішньому ринку.

На нашу думку, перелік пріоритетних галузей слід доповнити. Так, А. Мазаракі

зазначає, що процес реформування економіки України активізував увагу до проблем низки галузей, які потерпають від недоліків економічної політики. Це, зокрема, легка промисловість, передусім виробництво шкіри, хутра, текстилю, виробів із них і взуття. Ця галузь важлива для економіки країни через значну ємність внутрішнього ринку одягу і взуття, більш високі порівняно з переробною промисловістю в цілому показники результативності та ефективності, нижчу затратомісткістю виробництва [9, с. 82].

Статистичні дані показують, що за виробництвом та розподілом валового внутрішнього продукту за видами економічної діяльності у 2013 році лідирували такі галузі як: торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку (376417 млн. грн.); сільське господарство, мисливство, лісове господарство (268373 млн. грн., діяльність транспорту та зв'язку (263036 млн. грн.); добувна промисловість (147856 млн. грн.); виробництво та розподілення електроенергії, газу та води (144639 млн. грн.) та ін.[4].

Проведений аналіз засвідчує поступовий вихід зі світової фінансової кризи у промисловості, однак, незважаючи на це, актуальними залишаються питання розширення та ефективного розвитку базових галузей вітчизняної економіки за активної участі держави. У період трансформації економіки України залишаються невизначеними основні базові галузі у світлі "Стратегії 2020".

Висновки. Ефективне функціонування провідних галузей економіки України, визначених на державному рівні з урахуванням рівня розвитку й структури продуктивних сил, національних традицій, природно-ресурсного потенціалу повинно забезпечити прискорення розвитку базових галузей національної економіки, сприяти позитивним структурним зрушенням в економіці, диверсифікації та зниженню енергоємності виробництва з метою підвищення добробуту громадян країни. Статистичні дані останніх років у порівнянні з 90-ми роками підтверджують необхідність державного втручання в економічні процеси. Подальше виділення базових галузей, аналіз їх стану, існуючих проблем та перспектив розвитку в умовах модернізації вітчизняної економіки стане напрямом наших подальших досліджень.

Використані джерела:

1. *Александров В. В.* Туризм в системі пріоритетів регіонального розвитку: монографія / В. В. Александров, О. О. Вишнеvsька, І. І. Волкова, Ю. П. Грицак, О. Г. Павлова, А. Ю. Парфiненко, А. С. Перепелиця, П. О. Подлепина, Ю. І. Прасул, В. І. Сiдоров, О. О. Шаповалова, О. Є. Юрченко, С. О. Юрченко; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. – 268 с.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України / Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Державна програма активізації розвитку економіки на 2013–2014 роки: [затв. постановою Кабінету Міністрів України 27 лютого 2013 р. № 187] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/187-2013-%D0%BF>.
4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Закон України "Про внесення змін до розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування суб'єктів господарювання, які реалізують інвестиційні проекти у пріоритетних галузях економіки" від 06.09.2012 № 5211-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України / Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5211-17/paran18#n18>

6. Закон України “Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць” від 06. 09. 2012 № 5205-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України / Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5205-17>.
7. Кіндзерський Ю. В. Промисловість України: стратегія і політика структурно-технологічної модернізації : монографія [Електронний ресурс] / Ю. В. Кіндзерський ; Інститут економіки та прогнозування НАН України. – К. : [б. в.], 2013. – 536 с.
8. Кудрицька Н. В. Транспортно-дорожній комплекс України: сучасний стан, проблеми та шляхи розвитку : монографія / Н. В. Кудрицька. – К., 2010. – 338 с.
9. Мазаракі А. А. Регіональна економіка: словник термінів : навч. посіб. для студ. ВНЗ / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, А. В. Бохан, Ю. І. Головня, В. М. Будзяк, С. М. Манжалій ; ред. : А. А. Мазаракі ; МОНМС України, Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2012. – 351 с.
10. Моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів (січень-вересень 2014 року) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=Sotsialno ekonomichni Rozvitok Regioniv>
11. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України / Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
12. Потенціал національної промисловості [Електронний ресурс] : цілі та механізми ефективного розвитку / за ред. Ю. В. Кіндзерського. – К. : Ін-т екон. та прогноз., 2009. – 928 с.
13. Прейгер Д. Транспортна інфраструктура України: стан і проблеми посткризового розвитку / Д. Прейгер // Економіка України. – 2011. – № 5. – С. 23-31.
14. Програма економічних реформ “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.president.gov.ua/content/ker-program.html.
15. Радзієвська С. О. Конкурентоспроможність та інтеграційні перспективи України [Електронний ресурс] / С. О. Радзієвська. – К. : Знання України, 2012. – 344 с.
16. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Транспортної стратегії України на період до 2020 року ” від 20 жовтня 2010 р. № 2174 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України / Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2174-2010-%D1%80>.
17. Стратегія розвитку України 2020 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://reforms.in.ua/2020/>
18. Тарасова Н. В. Машинобудування в Україні: тенденції, проблеми, перспективи : моногр. / Н. В. Тарасова, І. С. Калініченко, В. А. Романенко, К. Ф. Єфетова, В. М. Довбня ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. – 307 с.

Петришина Н. В. Приоритетные отрасли экономики Украины: состояние и перспективы развития.

В статье раскрыто понятие “отрасль” в современных условиях на законодательном уровне. Выделены приоритетные отрасли экономики Украины, проанализировано их состояние и основные тенденции развития. Предложены направления решения основных проблем ведущих отраслей национальной экономики.

Ключевые слова: *отрасль, агропромышленный комплекс, жилищно-коммунальный комплекс, машиностроительный комплекс, транспортная инфраструктура, курортно-рекреационная сфера, туризм, перерабатывающая промышленность.*

Natalia V. Petryshyna. Priority Sectors of Economy of Ukraine: state and development prospects.

The article deals with the notion of “industry” in the current conditions at the legislative level. Highlighted the priority sectors of the economy of Ukraine, analyzed their status and development trends. Suggested ways of solving the main problems of the leading sectors of the national economy.

Keywords: *industry, agriculture, housing and communal complex, machine-building complex, transport infrastructure, resort and recreation, tourism, manufacturing industry.*